ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 73.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 10-го Сентября — 1837 — *Wilno. Piątek. 10-go Września.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 3-го Сентября.

Ея Величество Государыня Императрица АЛЕКСАНДРА ѲЕОДОРОВНА, вмѣстѣ съ Ея Высочествомъ Великою Княжною МАРІЕЮ НИКОЛАЕВНОЮ, изволила прибыть въ городъ Зарайскъ сего Августа 10-го числа, въ 12 часовъ утра. Уѣздный Предводитель Дворянства Князь *Волконскій* имѣлъ счастіе представляться Ея Величеству, а купечество поднесло хлѣбъ-соль. Послѣ завтрака, пожаловавъ хозяйкѣ дома подарокъ, Государыня оставила Зарайскъ, и того же числа въ $5\frac{1}{4}$ часовъ по полудни изволила прибыть въ городъ Рязань, слѣдуя прямо, въ Каѳедральный Соборъ, у коего встрѣчена, при необыкновенномъ стеченіи народа и собраніи военныхъ и гражданскихъ чиновниковъ, дворянства, купечества и почетнѣйшихъ дамъ, Преосвященнымъ *Гавріиломъ*, Архіепископомъ Рязанскимъ и Зарайскимъ, съ Животворящимъ Крестомъ, Святою водою и хоругвями, который привѣтствовалъ Ея Величество слѣдующею рѣчью: „Срѣтая Тебя, Всемилостивѣйшая „Государыня, съ полными любви и благоговѣнія „середцами, мы радуемся несказанно о вожделѣнномъ „Твоемъ къ намъ пришествіи, радуемся о Тебѣ, какъ „о Благословенной Матери Великаго Отечества нашего, какъ о Вѣнценосной радости нашей Провозвѣстницѣ, во слѣдъ которой течетъ къ намъ Юное, „Красное Солнце Россіи, отъ Тебя возсіявшее и въ „самое раннее утро дней своихъ уже оживляющее „души наши столь свѣтлыми и живыми надеждами „радости и славы. Радуясь же Твоему къ намъ пришествію, мы о единомъ теперь молимъ Господа, „Тебя къ намъ пославшаго, чтобы все имѣющее „здѣсь представиться взорамъ Твоимъ, не только не „уменьшило, но еще усугубило любовь Твою къ намъ „и Матернее благосердіе, и чтобы шествіе Твое Святое къ дивному въ дарахъ благодатныхъ Угоднику „Божію, Тобою для блага паче нашего предпринятое, было сопровождаемо миромъ, здравіемъ и благословеніями земными и небесными.“ По вступленіи въ Соборъ и совершеніи установленнаго молитвословія, Высокая Путешественница изволила прикладываться къ древней Чудотворной иконѣ Ѳедотьевскія Божія Матери и молиться надъ гробницею Святаго Василія, перваго Епископа Рязанскаго. При чемъ благоволила принять поднесенную Преосвященнымъ Святую икону. Изъ Собора, при радостныхъ кликахъ народа, Государыня изволила прибыть въ приготовленный для Ея Величества домъ Почетнаго Попечителя Гимназіи, Коллежскаго Совѣтника *Рюмина*, который и въ прошломъ году былъ квартирою Его Величества Государя Императора. Здѣсь благоволила принять отъ состоящаго въ должности Гражданскаго Губернатора всеподданнѣйшій рапортъ о благосостояніи губерніи. Народъ, въ великомъ множествѣ бѣжавшій за экипажемъ Государыни, занялъ все пространство противъ временнаго Дворца, ожидая появленія Ея Величества. Чрезъ нѣсколько минутъ мы увидѣли Государыню Императрицу, вмѣстѣ съ Великою Княжною, на балконѣ. Воздухъ оглашал-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, dnia 3-go Września.

Nayjaśnieysza Pani Cesarzowa ALEXANDRA TEODOROWNA, razem z Jey Wysokością Wielką Xiężniczką MARYĄ NIKOŁAJEWNĄ, raczyły przybydź do miasta Z ayska d. 10 Sierpnia, o samém południu. Powiatowy Marszałek Dworzaństwa, Xiąże *Wołkoński*, miał szczęście przedstawiać się Cesarzowey Jey Mości, a kupiectwo ofiarowało chleb-sol. Po śniadaniu, udarowawszy właścicielkę domu, Nayjaśnieysza Pani opuściła Zaraysk i dnia tegoż o kwadransie na szóstą z południa raczyła przybydź do miasta Rjazania, udając się prosto do Soboru Katedralnego, w którym była spotkana, wśród niezwyczaynego zgromadzenia ludu, i zebrania urzędników woyskowych i cywilnych, dworzaństwa, tudzież kupiectwa i dam znakomitszych, przez Nayprzewielebnieyszego *Gabryela*, Riazańskiego i Zarayskiego Arcy-Biskupa, z krzyżem, wodą święconą i chorągwiami, który Cesarzową Jey Mość powitał przemową następującą: „Spotykając Cię, Nayłaskawsza Monarchini, z pełnemi miłości i uszanowania sercami, niewypowiedzianie cieszemy się z pożądanego Twojego do nas przybycia, cieszemy się „z Ciebie, jako z Błogosławioney Matki Wielkiey naszey Oyczyzny, jako z Ukoronowaney Zwiastunki nayiększey, nayuroczystszey naszey radości, wślad za którą postępuje ku nam Młode, Piękne Rossyi Słońce, „które z Ciebie zajaśniało, a które w nayrańszym poranku dni swoich, już dusze nasze ożywia tak żywemi „i świetnemi nadziejami radości i sławy. A radując się „z Twojego ku nam przybycia, o jedno teraz prosiemy „Naywyższego, który Cię ku nam posłał, ażeby wszystko, co się tu ma przedstawić oczom Twoim, nie tylko „nie umnieyszyło, ale jeszcze podwoiło Twą ku nam miłość i Macierzyńską dobroć serca, i żeby Swiętey Twey „podróży do niepojętego w nieprzebranych łaskach Swiętego Wybranego Pańskiego, przez Ciebie jedynie dla „dobra naszego przedsięwziętey, towarzyszył pokoy, „zdrowie i błogosławieństwa ziemi i Niebios.” Po weyściu do Soboru i po odprawieniu ustanowionych modłów, Wysoka Podróżna raczyła oddadź cześć starodawnemu cudownemu obrazowi Nayświętszey Panny Fedotjewskiey i modlić się przy grobie Swiętego Bazylego, pierwszego Biskupa Rjazańskiego. Przy czém raczyła przyjąć ofiarowany przez Nayprzewielebnieyszego Biskupa obraz. Z soboru, wśród radośnych okrzyków ludu, Cesarzowa Jey Mość raczyła przybydź do przygotowanego dla Nayjaśnieyszey Pani domu Honorowego Kuratora Gimnazyum, Radźcy Kollegialnego *Riumina*, który i w przeszłym roku był mieyscem pobytu Nayjaśnieyszego Cesarza Jego Mości. Tu raczyła przyjąć od zostającego w obowiązku Gubernatora Cywilnego nayuniżeńszy raport o dobrym stanie Gubernii. Lud, tłumnie za pojazdem Cesarzowey Jey Mości biegący, zajął całą przestrzeń na przeciwko Pałacu Czasowego, oczekując ukazania się Nayjaśnieyszey Pani. W kilka minut uyrzeliśmy Cesarzową Jey Mość, razem z Wielką Xiężniczką, na balkonie. Powietrze rozlegało się nieustannemi okrzykami *ura!* Wspólnie wszyscy czuliśmy naszę radość. Sama pogoda, dotąd dźdżysta i przykra, z przy-

ся безпрерывнымъ крикомъ *ура!* Мы вмѣстѣ чувствовали радость нашу. Самая погода, доселѣ дождливая и ненастная, съ пріѣздомъ Государыни перемѣнилась: небо очистилось и возсіяло солнце.

Послѣ краткаго отдыха, Ея Величество, вмѣстѣ съ Великою Княжною, въ сопровожденіи Его Свѣтлости Господина Министра Императорскаго Двора, находящихся въ Свитѣ Ея Величества особъ и состоящаго въ должности Гражданскаго Губернатора, изволила посѣтить Выставку издѣлій Рязанской губерніи. Обозрѣвъ все съ особеннымъ вниманіемъ, Ея Величество изъявила Высочайшее Свое удовольствіе. Книга, содержащая описаніе сей Выставки, предварительно была поднесена Ея Величеству.

Послѣ изволила обозрѣвать городъ и удостоила посѣтить дачу Г. *Рюмина*, на которой сдѣланы были отъ Рязанскаго Дворянства приготовленія для радостнаго Ея Величества въ Рязань прибытія.

Съ наступленіемъ вечера, городъ освѣтился безчисленными огнями, въ особенности прямо противъ балкона Высочайшей квартиры великолѣпно горѣлъ прекрасно устроенный щитъ, выражая вѣрноподданническое усердіе дворянства Рязанской губерніи къ Вѣнценосной Посѣтилельницѣ. На щитѣ изображены были гербы: Губернскій и Уѣздные; вверху же, надъ огненными пирамидами, сіялъ лучезарный вензель имени Высокой Виновницы торжества; — съ лѣвой стороны огромное и прекрасное зданіе Гимназіи и Благороднаго Пансіона выражало ту же мысль, которая была общею всему городу, еще въ первый разъ имѣвшему рѣдкое счастіе зрѣть въ стѣнахъ своихъ Благочестивую Супругу Царя Русскаго. Здѣсь мы видѣли нашу Царицу Мать среди Своего семейства съ привѣтливостію и ласкою безпримѣрными.

Въ 8-мъ часовъ вечера представлялись Ея Величеству Государынѣ Императрицѣ и Ея Высочеству Великой Княжнѣ: Преосвященный *Гавріилъ*, Архіепископъ Рязанскій и Зарайскій, съ духовенствомъ, военные и гражданскіе чиновники и дворянство; Ея Высочество Правительница Мингреліи *Нина Георгіевна*, и супруги: состоящаго въ должности Гражданскаго Губернатора, Вице-Губернатора и Предсѣдателя Гражданской Палаты. Къ столу Ея Величества, сверхъ бывшихъ у представленія дамъ имѣли счастіе быть приглашенными: состоящій въ должности Гражданскаго Губернатора *Прокоповичъ-Антонскій*, Губернскій Предводитель Дворянства, Полковникъ *Реткинъ*, Генералъ-Лейтенантъ *Сазоновъ*, Генералъ-Маіоры: *Лишинъ*, *Павленко* и *Болдыревъ*, Вице-Губернаторъ *Княжевичъ*, и Бригадный Командиръ, Полковникъ *Череповъ*.

Въ тотъ же денъ, Государыня изволила изъявить съ особеннымъ благоволеніемъ согласіе на желаніе жителей города Ряжска, въ ознаменованіе ихъ усердія и преданности, сооружить при тамошнемъ Соборномъ храмѣ придѣлъ во имя Святыя Мученицы Царицы Александры — Ангела Ея Императорскаго Величества.

Высочайшее Государыни Императрицы въ городѣ Рязани пребываніе ознаменовано благотвореніемъ къ бѣднымъ: удостоивъ милостиво принять отъ воспитанницъ Рязанскаго Дома Трудолюбія и Призрѣнія неимущихъ поднесенную Ея Величеству работу, Государыня изволила пожаловать имъ щедрую награду, и въ пособіе бѣднымъ поручила состоящему въ должности Гражданскаго Губернатора, вмѣстѣ съ Преосвященнымъ и Губернскимъ Предводителемъ Дворянства, раздать значительную денежную сумму.

Разсыпая милости, Государыня удостоила, между прочимъ, обратить вниманіе на оригинальный нарядъ крестьянокъ Рязанской губерніи; благоволила призвать ихъ къ Себѣ, милостиво разговаривала и щедро одарила.

На другой день, 11 Августа, въ 8 часовъ утра, изволила принять отъ Игуменьи Рязанскаго дѣвичьяго Монастыря просфору, а отъ купечества съ гражданами и сословія ямщиковъ хлѣбъ-соль. Въ домѣ Г. *Рюмина* управляющему и его женѣ пожаловала подарки, а прислугѣ денежное вознагражденіе. При отъѣздѣ, Высокая Путешественница неоднократно изъявляла благодарность состоящему въ должности Гражданскаго Губернатора и дворянству, и заключила драгоцѣнными навсегда для вѣрноподданныхъ словами: „*Я никогда Рязани не забуду*"

При общихъ благословеніяхъ, охраняемая любовію народа, Благочестивѣйшая Государыня въ вожделѣнномъ здравіи оставила городъ нашъ, слѣдуя по тракту на Ряжскъ. По отбытіи Государыни Императрицы, совершено Преосвященнымъ, при собраніи народа, молебствіе о благополучномъ путешествіи Ея Величества.

По тракту къ городу Ряжску, Пронскаго уѣз-

byciem Nayjaśnieyszey Cesarzowey odmieniła się: niebo się wypogodziło i zajaśniało słońce.

Po krótkiém wytchnieniu, Cesarzowa Jey Mość z Wielką Xiężniczką, w towarzystwie Jaśnie Oświeconego Pana Ministra Dworu Cesarskiego, znaydujących się w orszaku Nayjaśnieyszey Pani osób i zostającego w obowiązku Gubernatora Cywilnego, raczyła odwiedzić Wystawę wyrobów Gubernii Rjazańskiey. Cesarzowa Jey Mość, obeyrzawszy wszystko ze szczególną uwagą, oświadczyła Naywyższe Swe zadowolenie. Księga, zawierająca opis tey Wystawy, była pierwiey Nayjaśnieyszey Pani podana.

Potém raczyła obeyrzeć miasto i zaszczyciła swém odwiedzeniem dom P. *Riumina* za miastem, w którym przez Rjazańskie Dworzaństwo poczynione były przygotowania na radośne Cesarzowey Jey Mości przybycie.

Za nadeyściem wieczora, miasto zajaśniało rzęsistą illuminacyą, nadewszystko prosto naprzeciw balkonu kwatery Nayjaśnieyszey Pani wspaniale paliła się pięknie urządzona, tarcza wyrażająca naypoddanieysze przywiązanie Dworzaństwa Gubernii Rjazańskiey ku Nayjaśnieyszey Gości. Na tarczy były wyobrażone herby: Gubernii i Powiatów; a w górze, nad ognistemi piradami, jaśniała promienista cyfra Wysokiey Solenizantki uroczystości.— Ze strony lewey ogromny i piękny gmach Gimnazyum i Pensyonu Szlachetnego wyobrażał też samę myśl, która była wspólną całemu miastu, które jeszcze pierwszy raz miało rzadkie szczęście oglądać w swych murach Prawowierną Małżonkę Monarchy Ruskiego. Tu widzieliśmy naszę Monarchinią Matkę pośrzód Swey rodziny z bezprzykładną uprzeymością i łaskawością

O godzinie ósmey wieczorem przedstawiali się Nayjaśnieyszey Pani Cesarzowey Jey Mości i Jey Wysokości Wielkiey Xiężniczce: Nayprzewielebnieyszy *Gabryel*, Rjazański i Zarayski Arcy-Biskup z duchowieństwem, urzędnicy woyskowi i cywilni i dworzaństwo, Jey Wysokość Rządczyni Mingrelii *Nina Georgiejewna*, i małżonki: zostającego w obowiązku Cywilnego Gubernatora, Vice-Gubernatora i Prezydenta Izby Cywilney. Do stołu Nayjaśnieyszey Pani, oprócz dam, które były na przedstawieniu, mieli szczęście bydź zaproszeni: zostający w obowiązku Gubernatora Cywilnego *Prokopowicz - Antonski*, Gubernialny Marszałek Dworzaństwa, Półkownik *Retkin*, Jenerał-Porucznik *Sazonow*, Jenerał Majorowie: *Liszyn*, *Pawlenko* i *Bołdyrew*, Vice-Gubernator *Kniażewicz* i Dowódzca Brygady, Półkownik *Czerepow*.

Dnia tegoż, Cesarzowa Jey Mość raczyła oświadczyć ze szczególną łaskawością zezwolenie na życzenie mieszkańców miasta Rjażska, oznamionowanie ich serdeczności i poświęcenia się, wybudować przy tameczney Soborney Swiątyni kaplicę pod nazwaniem Swiętey Męczenniczki Carowey Alexandry — Patronki Nayjaśnieyszey Cesarzowey Jey Mości.

Naywyższy Cesarzowey Jey Mości w mieście Razaniu pobyt; oznamionowany został dobroczynnością ku ubogim: przyjąwszy łaskawie od wychowanic Rjazańskiego Domu Pracowitości i Przytułku ubogich ofiarowaną Cesarzowey Jey Mości robotę, Nayjaśnieysza Pani raczyła dadź im hoyną nagrodę, a dla wsparcia ubogich poleciła zostającemu w obowiązku Gubernatora Cywilnego, razem z Nayprzewielebnieyszym Arcy-Biskupem i Gubernialnym Marszałkiem Dworzaństwa, rozdać znaczną summę pieniężną.

Cesarzowa Jey Mość, rozsypując łaski, raczyła, między innemi, zwrócić uwagę na oryginalny ubior włościanek Gubernii Rjazańskiey, wezwała je do siebie, łaskawie z niemi rozmawiała i hoynie udarowała.

Nazajutrz, 11-go Sierpnia, o godzinie 8 zrana, raczyła przyjąć od Przełożoney Rjazańskiego klasztoru Panien chleb ofiarny, a od kupców, obywateli miasta i zgromadzenia woznic, chleb-sol. Zarządzającego domem P. Riumina i jego żonę obdarzyła upominkami, a służących nagrodą pieniężną. Wysoka Gościa, niejednokrotnie przy odjezdzie oświadczała podziękowanie zostającemu w obowiązku Gubernatora Cywilnego i dworzaństwu, i skończyła drogiemi na zawsze dla wiernych poddanych słowy: „*Nie zapomnę nigdy Riazania.*"

Wśrzód powszechnych błogosławieństw, strzeżona miłością ludu, Nayjaśnieysza Pani w pożądaném zdrowiu opuściła nasze miasto, zmierzając traktem na Riażsk. Po wyjezdzie Cesarzowey Jey Mości, odprawione zostały przez Nayprzewielebnieyszego Arcy-Biskupa, wśrzód zgromadzonego ludu, modły o szczęśliwą podróż Nayjaśnieyszey Pani.

Na trakcie do miasta Riażska, w powiecie Proń-

да на станцiи въ селѣ Суйскѣ, Ея Величество имѣла обѣденный столъ, къ коему приглашенъ былъ Г. Пронскiй Уѣздный Предводитель Дворянства, Генералъ-Маiоръ *Муратовъ*. Въ городъ Ряжскъ изволила прибыть Государыня Императрица въ 6½ часовъ вечера, гдѣ имѣла ночлегъ въ домѣ тамошняго Градскаго Главы, купца *Морозова*, который съ гражданами имѣлъ счастiе поднести Ея Величеству хлѣбъ-соль. Предъ квартирою горѣлъ щитъ и городъ былъ иллюминованъ. Государыня Императрица съ Великою Княжною неоднократно привѣтствовали торжествующiй народъ, появляясь у окна. Одаривъ щедро хозяйку дома и малолѣтную ея дочь, 12 числа Августа, въ 8 часу утра, Ея Величество изволила оставить городъ Ряжскъ, объявивъ при отъѣздѣ Г. Ряжскому Уѣздному Предводителю Дворянства *Протопопову*, за устройство дороги, удовольствiе, — и слѣдуя чрезъ Раненбургскiй уѣздъ къ границѣ Тамбовской губернiи благополучно, благоволила приказать командированному въ Рязань Г. Помощнику Почтъ-Инспектора 11 Округа *Путилову*, сказать состоящему въ должности Гражданскаго Губернатора, что распоряженiями при путешествiи Ея Величества чрезъ Рязанскую губернiю остается довольною.

— Высочайшими Именными Указами, данными Капитулу Россiйскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ, въ 30-й день минувшаго Iюня, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена *Св. Владимiра 3-й степени*, Виленскiй Вице-Губернаторъ, Коллежскiй Совѣтникъ *Сарди*. (*Р. И.*)

— Государь Императоръ, по Положенiю Комитета Гг. Министровъ, въ слѣдствiе представленiя Г. Министра Народнаго Просвѣщенiя, Высочайше утвердить соизволилъ: Ординарнаго Профессора Казанскаго Университета, Статскаго Совѣтника *Лобачевскаго*, Ректоромъ сего Университета, на четыре года.

— Правительствующiй Сенатъ, въ Общемъ Собранiи С. Петербургскихъ Департаментовъ, слушали предложенное Господиномъ Тайнымъ Совѣтникомъ, Управляющимъ Министерствомъ Юстицiи, Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ, Статсъ-Секретаремъ Его Императорскаго Величества и Кавалеромъ Дмитрiемъ Николаевичемъ Блудовымъ, къ надлежащему исполненiю, Высочайше конфирмованное мнѣнiе Государственнаго Совѣта, слѣдующаго содержанiя: „Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Законовъ, и въ Общемъ Собранiи, разсмотрѣвъ докладъ Общаго Собранiя первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, по вопросамъ: какъ поступать съ продающимися за казенное взысканiе имѣнiями частныхъ лицъ: 1) если къ покупкѣ ихъ не является желающихъ, и 2) если на торгахъ предъявлены будутъ цѣны, недостаточныя на покрытiе обеспечиваемаго взысканiя? — согласно заключенiю Правительствующаго Сената, *мнѣнiемъ положилъ*: постановить слѣдующее: *I. О случаяхъ, когда даваемою на торгахъ за продающееся недвижимое имѣнiе цѣною не выручается сумма взысканiя. А.) По искамъ одной казны*: 1) Если назначенное въ продажу недвижимое имѣнiе находится въ уѣздномъ городѣ или уѣздѣ и оцѣночная сумма онаго не превышаетъ тысячи рублей, то продажу производить въ томъ уѣздномъ городѣ, въ коемъ, или въ уѣздѣ коего состоитъ имѣнiе, такъ какъ на сiю только сумму дозволено совершать въ уѣздахъ и купчiя крѣпости, (т. X. ст. 425) съ тѣмъ, чтобы желающiе торговаться вызываемы были къ назначенному сроку предварительною публикацiею и въ сосѣдственныхъ уѣздахъ; но когда оцѣночная сумма будетъ составлять болѣе тысячи рублей, въ такомъ случаѣ продажу производить въ Губернскомъ Правленiи. 2) Продажу въ уѣздномъ городѣ производить въ присутствiи Уѣзднаго Суда, Полицеймейстера, или Городничаго и Уѣзднаго Стряпчаго. Уѣздный Стряпчiй есть при томъ и Депутатъ отъ всѣхъ казенныхъ Управленiй, если оныя по предварительному извѣщенiю о назначающейся продажѣ отъ того мѣста, которымъ продажа производится, не найдутъ нужнымъ къ назначенному для оной сроку прислать отъ себя особеннаго уполномоченнаго. 3) Когда по надлежащей оцѣнкѣ и по производству узаконенныхъ публичныхъ торговъ, за имѣнiе цѣна дана будетъ не ниже оцѣнки, а за имѣнiе населенное и не ниже на каждую ревизскую мужеска пола душу цѣны, постановленной для кредитныхъ установленiй по классамъ Губернiй, съ надбавкою на каждую душу по пятидесяти рублей, то о семъ, хотя-бы продажа производилась въ уѣздномъ, или губернскомъ городѣ, немедленно представлять на разрѣшенiе Правительствующаго Сената, который, по истребованiи заключенiя Министра Финансовъ, даетъ въ семъ случаѣ окончательное разрѣшенiе; въ противномъ случаѣ обязано Губернское Правленiе распорядиться объ учиненiи новой понизительной оцѣнки, съ тѣмъ, чтобъ

skim we wsi Suysku na stacyi, Cesarzowa Jey Mość miała obiad, na który był zaproszony Marszałek Powiatu Prońskiego, Jenerał-Major *Muratow*. Do miasta Riażska Nayjaśnieysza Pani raczyła przybydź o pół do siódmey wieczorem, gdzie miała nocleg w domu tamecznego Głowy Miasta, kupca *Morozowa*, który z obywatelstwem miał szczęście ofiarować Cesarzowey Jey Mości chleb-sol. Przed mieszkaniem Jey Cesarskiey Mości paliła się tarcza i miasto było oświecone. Cesarzowa Jey Mość z Wielką Xiężniczką kilkakrotnie ukazując się u okna pozdrawiały lud zgromadzony. Obdarzywszy hoynie właścicielkę domu i jey córkę, 12 go Sierpnia, o godzinie 8 zrana Nayjaśnieysza Pani opuściła miasto Riażsk, oświadczywszy przy odjezdzie P. Riażskiemu Powiatowemu Marszałkowi Dworzaństwa *Protopopowu*, za urządzenie drogi, zadowolenie,— i jadąc szczęśliwie przez Powiat Ranenburgski ku granicy Gubernii Tambowskiey, raczyła kazać komenderowanemu do Rjazania P. Pomocnikowi Inspektora Poczt 11-go Okręgu *Putilowu*, ażeby zostającemu w obowiązku Gubernatora Cywilnego powiedział, że z rozporządzeń w czasie podróży Nayjaśnieyszey Pani przez Gubernią Rjazańską, jest zadowoloną. (*R I.*)

— Przez Naywyższe Imienne Ukazy, do Kapituły Rossyyskich Cesarskich i Królewskich Orderów, w dniu 30 zeszłego Czerwca, Nayłaskawiey mianowany został Kawalerem Orderu *Św. Włodzimierza 3-go stopnia*, Wileński Vice-Gubernator, Radźca Kollegialny *Sardi*. (*R. I.*)

— Cesarz Jego Mość, po nastałém postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, na skutek przedstawienia P. Ministra Narodowego Oświecenia, Naywyżey utwierdzić raczył: Zwyczaynego Professora Uniwersytetu Kazańskiego, Radźcę Stanu *Łobaczewskiego*, Rektorem tego Uniwersytetu, na cztery łata.

— Rządzący Senat, na Powszechném Zebraniu St. Petersburskich Departamentow, słuchali podaney przez Pana Radźcę Taynego, zarządzającego Ministeryum Sprawiedliwości, Ministra Spraw Wewnętrznych, Sekretarza Stanu Jego Cesarskiey Mości i Kawalera Dymitra Nikołajewicza Błudowa, dla należytego wypełnienia, Najwyżey konfirmowaney Opinii Rady Państwa, brzmienia następującego: „Rada Państwa, na Departamencie Praw i na Powszechném Zebraniu, rozpatrzywszy przełożenie Połączonego zebrania pierwszych trzech Departamentow Rządzącego Senatu, względem zapytań: jak postępować z przedawanemi za skarbowe uzyskania majątkami osob prywatnych: 1) jeżeli do kupienia ich nie będzie życzących, i 2) jeżeli na targach dawane będą ceny, niedostateczne na zaspokojenie zabezpieczonego uzyskania?— zgodnie z wnioskiem Rządzącego Senatu, *przez opinią zamierzyła*: postanowić co następuje I. *O zdarzeniach, kiedy dawana na targach cena za przedający się majątek nieruchomy nie wyręcza summy uzyskania. A) W poszukiwaniach samego Skarbu*: 1) jeżeli przeznaczony na przedaż nieruchomy majątek znayduje się w mieście powiatowém albo w powiecie, i szacunkowa jego summa nie przewyższa tysiąca rubli, tedy przedaż odbywać w tém mieście powiatowém, w którém, albo w którego powiecie znayduje się majątek, ponieważ na taką tylko summę dozwolono przyznawać w powiatach i akta sprzedażne (t. X. art. 425), z zastrzeżeniem, ażeby życzący uczęstniczyć w targach wzywani byli na termin naznaczony przez poprzedniczą publikatę i w powiatach sąsiednich; ale jeżeli summa szacunkowa będzie wynosiła więcey tysiąca rubli; w takim razie przedaż uskuteczniać w Rządzie Gubernialnym. 2) przedaż w mieście Powiatowém uskuteczniać w obecności Sądu Powiatowego, Policmeystra albo Horodniczego i Powiatowego Strapczego. Powiatowy Strapczy jest przytém i Deputatem wszystkich zarządow Skarbowych, jeżeli te po pierwszém obwieszczeniu o przeznaczającey się przedaży od tego mieysca, przez które uskutecznia się przedaż, nie znaydą rzeczą potrzebną na naznaczony dla przedaży termin przysłać od siebie osobnego pełnomocnika 3) jeżeli po należytém oszacowaniu i po odbyciu targow publicznych, prawem przepisanych, dana będzie cena za majątek, nie niższa od szacunkowey, a za majątek zaludniony nie niższa na każdą rewizyyną duszę płci męzkiey od ceny, ustanowioney dla kredytowych ustanowień podług klass Guberniy, z dodatkiem na każdą duszę po pięćdziesiąt rubli, tedy to, chociażby przedaż odbywała się w mieście powiatowém lub Gubernialném, niezwłocznie przedstawiać na rozstrzygnienie Rządzącego Senatu, który, po otrzymaniu wniosku Ministra Skarbu, daje w tém zdarzeniu ostateczne rozstrzygnienie; w razie przeciwnym Rząd Gubernialny powinien uczynić rozporządzenie o uczynienie nowego oszacowania zniżonego, z zastrzeżeniem, ażeby za zasadę takowego oszacowania brana była proporcya dochodow, rzeczywiście w tym czasie będących, z wyszukaniem i obja-

въ основаніе таковой оцѣнки принимаема была сложность доходовъ, дѣйствительно въ то время существующихъ, съ изысканіемъ и объясненіемъ: отъ какихъ именно причинъ понизились доходы, служившіе основаніемъ первой оцѣнки? ибо если обнаружится, что упадокъ или разстройство имѣнія послѣдовали отъ случая или обстоятельства внезапнаго и одновременнаго, то и покупщикъ и казна рѣшительнѣе и безопаснѣе могутъ дѣйствовать первой въ покупкѣ, а послѣдняя въ удержаніи за собою подобнаго имущества; въ то же время, т. е. вмѣстѣ съ распоряженіемъ о понизительной оцѣнкѣ, назначить новые торги съ достаточнымъ срокомъ, дабы новая оцѣнка могла быть получена въ надлежащее время. Составленіе и присылка къ назначенной продажѣ понизительной оцѣнки ни въ какомъ случаѣ не должны быть продолжаемы болѣе шести мѣсяцовъ. 4) Если при вторичной продажѣ дана будетъ цѣна не выше назначенной понизительной оцѣнки, или и ниже оной, или вообще недостигающая предположенной въ статьѣ 3-й, то объ утвержденіи таковой продажи, во всякомъ случаѣ, на всякую сумму, по установленному порядку, представлять Правительствующему Сенату, съ изложеніемъ обстоятельствъ, сопровождавшихъ первоначальную продажу. 5) Правительствующій Сенатъ, по полученіи таковаго представленія, равно какъ и въ случаѣ, означенномъ въ статьѣ 3-й, требуетъ заключенія отъ Министерства или Главнаго Управленія, по требованію коего производится продажа, и потомъ, если по достоинству имѣнія найдетъ полезнымъ, переводитъ продажу въ Столицу, гдѣ, по испытаніи торговъ, разрѣшаетъ окончательно, или взятіе имѣнія въ казну, или утвержденіе за понизительную цѣну; но, если по достоинству имѣнія, Сенатъ не признаетъ полезнымъ перевода продажи въ Столицу, въ такомъ случаѣ, по истребованіи также заключенія подлежащаго Министерства или Главнаго Управленія, разрѣшаетъ окончательно или взятіе имѣнія въ казну, или утвержденіе продажи по тѣмъ цѣнамъ, которыя на мѣстахъ состоялись. *Б.) По искамъ казны и частныхъ лицъ въ совокупности:* 1) Если на назначенныя въ продажу имѣнія казна не имѣетъ исключительнаго права, а другіе кредиторы должны идти съ оною въ раздѣлъ по соразмѣрности ихъ претензій, то во всякомъ случаѣ, хотя бы данная на торгахъ цѣна не только не покрывала взысканія, но и была ниже оцѣнки, поступать на точномъ основаніи Св. Зак. Граж. (т. X) статьи 3100. 2) Буде есть имѣющій исключительное право залога, тогда казна должна довольствоваться тою суммою, которая можетъ остаться за удовлетвореніемъ по залогу, раздѣляя оную съ другими кредиторами, имѣющими равно съ нею право на удовлетвореніе; если же на торгѣ не дано столько, сколько нужно на покрытіе долга по закладной, то залогъ предоставлять кредитору безъ всякаго участія казны. 3) Буде есть кредиторы, имѣющіе право только на сумму, остающуюся за удовлетвореніемъ казны, и данная при продажѣ цѣна не удовлетворяетъ всѣхъ претензій, въ такомъ случаѣ надлежитъ утвердить продажу, если кредиторы не согласятся взять имѣнія въ свою собственность съ уплатою казеннаго взысканія. Выкупъ имѣнія, когда частные кредиторы или казна взяли его въ свою собственность, ни въ какомъ случаѣ не допускается. II) *О случаяхъ, когда къ покупкѣ продаваемаго имѣнія не явится желающихъ:* 1) Каждый изъ сихъ случаевъ непремѣнно долженъ быть представляемъ на разрѣшеніе Правительствующаго Сената, какъ по взысканіямъ одной казны, такъ и въ совокупности съ частными исками. 2) Отъ усмотрѣнія Сената, по предварительномъ истребованіи заключенія отъ надлежащаго Министерства или Главнаго Управленія, будетъ зависѣть назначить для испытанія новую продажу съ понизительною оцѣнкою, или отдать имѣніе частнымъ кредиторамъ, или же взять въ казну. III) Продажи имѣній, заложенныхъ въ Государственныхъ кредитныхъ установленіяхъ, равно и въ Приказахъ Общественнаго Призрѣнія и по питейнымъ откупамъ производятся по особеннымъ правиламъ, для оныхъ существующимъ, и слѣдственно дѣйствію настоящаго положенія не подлежатъ. На подлинномъ собственною Его Императорскаго Величества рукою написано: „*Быть по сему.*“ Въ Петергофѣ 18 Іюня 1837. (Опуб. Прав. Сен. Августа 11 дня 1837 года.) (*С. В.*)

— До 24 числа сего мѣсяца, пришло къ Кронштадтскому порту 906 кораблей, вышло въ море 689.

— Изъ Вятки пишутъ: „Въ ночи съ 20-го на 21-е число с. м. здѣсь былъ необыкновенный градъ; старожилы увѣряютъ, что сильный градъ, выпавшій здѣсь въ 1797 году, былъ менѣе. Градины были въ большое куриное яйцо; стеколъ разбито слишкомъ на 30,000 руб.; они уцѣлѣли только въ деревянныхъ

śnieniami, z jakich mianowicie przyczyn zmnieyszyły się dochody, które były zasadą pierwszego oszacowania? jeżeli bowiem okaże się, że upadek albo zrujnowanie majątku nastały ze zdarzenia albo okoliczności niespodzianey i jednoczasowey, tedy i kupujący i Skarb pewniey i bezpieczniey mogą działać, pierwszy w kupowaniu, a ostatni w zatrzymaniu przy sobie takiego majątku; w tymże czasie, to jest, razem z rozporządzeniem o zniżoném oszacowaniu, naznaczyć nowe targi z dostatecznym terminem, ażeby nowe oszacowanie mogło bydź otrzymane w należytym czasie. Ułożenie i przysłanie do naznaczoney przedaży zniżonego oszacowania w żadnym razie nie powinny bydź przeciągane więcey nad sześć miesięcy. 4) Jeżeli na sprzedaży powtórney dana będzie cena nie wyższa od naznaczonego oszacowania zniżonego, lub i niższa od tey, albo w ogólności nie dochodząca do naznaczoney w art. 3-m, tedy o utwierdzeniu takiey przedaży, w każdym razie, na wszelką summę, podług porządku ustanowionego, przedstawiać Rządzącemu Senatowi, z opisaniem okoliczności, pierwszey przedaży towarzyszących. 5) Rządzący Senat, po otrzymaniu takiego przedstawienia, równie jako i w zdarzeniu, w 3-m artykule opisaném, potrzebuje wniosku Ministeryum albo Głównego Zarządu, na którego żądanie, odbywa się przedaż, a potém, jeżeli z wartości majątku znaydzie użyteczną, przenieść przedaż do Stolicy, gdzie, po odbyciu targow, ostatecznie rozstrzyga, albo wzięcie majątku do Skarbu, albo utwierdzenie sprzedaży za cenę zniżoną, ale jeżeli z powodu wartości majątku, Senat nie uzna za rzecz użyteczną przenieść przedaży do stolicy, w takim razie, po otrzymaniu także wniosku należytego Ministeryum albo Głównego Zarządu, ostatecznie stanowi, albo o wzięciu majątku do Skarbu, albo utwierdzeniu przedaży w tych cenach, które na mieyscu dawano. *B) W poszukiwaniach Skarbu i osob prywatnych łącznie:* 1) Jeżeli do naznaczonych na przedaż majątkow Skarb wyłącznego prawa niema, a inni kredytorowie muszą iść ze Skarbem w dział stosownie do ich pretensyy, tedy w każdym razie, chociażby dana na targach cena nie tylko nie zaspakajała należności, ale też była niższa od oszacowania, postępować na istotney osnowie Połączenia Praw Cywilnych (t. X. artykułu 3,100. 2) Jeżeli będzie kto maiący wyłączne prawo ewikcyi, wówczas Skarb powinien przestawać na tey summie, która może pozostać po zaspokojeniu ewikcyi, rozdzielając ją z innemi kredytorami, mającemi równe ze Skarbem prawa do zaspokojenia; jeżeli zaś na targu nie dano tyle, ile potrzeba na zaspokojenie długu zastawnego, tedy ewikcyą oddawać kredytorowi bez żadnego uczęstnictwa Skarbu. 3) Jeżeli będą kredytorowie, mający prawo tylko do summy, pozostającey po zaspokojeniu Skarbu, a dana na przedaży cena zaspakaja wszystkich pretensyе, w takim razie należy przedaż utwierdzić, jeżeli kredytorowie nie zgodzą się wziąć majątku na swą własność z wypłatą Skarbowey należności. Wykup majątku, jeżeli prywatni kredytorowie albo Skarb wzięli go na swą własność, w żadnym razie nie dozwala się. II) *O zdarzeniach, kiedy w kupowaniu przedawanego majątku nie będzie życzących do nabycia:* 1) Każde z tych zdarzeń powinno bydź koniecznie przedstawiane na rozstrzygnienie Rządzącego Senatu, tak co do uzyskania samego Skarbu, jako i łącznie z iskami prywatnemi. 2) Od uwagi Senatu, za poprzedniczém otrzymaniem wniosku należytego Ministeryum albo Głównego Zarządu, będzie zależało naznaczenie nowey dla próby przedaży ze zniżoném oszacowaniem, albo oddanie majątku kredytorom prywatnym, albo wzięcie do Skarbu. III) Przedaży majątkow, zaewikcyowanych w kredytowych zakładach Państwa, również w urzędach Powszechnego Opatrzenia i w odkupach trunkowych uskuteczniają się podług prawideł osobnych, dla nich istniejących, a zatém i obowiązujący mocy niniejszego postanowienia nieulegają. Na autentyku własną Jego Cesarskiey Mości ręką napisano: „*Ma bydź podług tego.*“ W Peterhoffie 18 Czerwca 1837 r. (Op. p. Rz. Sen. 11 Sierpnia 1837 roku) (*G. S.*)

— Do dnia 24 ter. m. przyszło do portu Kronsztadzkiego okrętow 906, wyszło pod żagle 689.

— Z Wiatki donoszą: „z dnia 20-go na 21-szy t. m. wypadł tu grad nadzwyczayny; mówią starzy, iż grad, który tu wypadł był w roku 1797, był mnieyszy. Ziarna gradu były objętości wielkiego jaja kurzego; okien rozbito, więcey jak na 30,000 rubli; zostały całe tylko w domach drewnianych, gdzie były okienice poza-

домахъ, гдѣ были закрыты ставнями, градомъ пробило даже зимнїя окончины.

— Въ Динабурскомъ уѣздѣ, близъ округа пахатныхъ солдатъ, Витебской Губернiи, въ имѣнiи помѣщика Графа Казимира *Платера*, устроена паровая пивоварня, на которой передѣлывается въ одинъ разъ по четыре четверти хлѣба (девяти четвериковой мѣры). Съ каждыхъ трехъ четвериковъ получается по 20-ти ведръ очень хорошаго расхожаго пива. Вся варка, до самаго слитїя въ бочки, продолжается не болѣе 12-ти часовъ. По такой кратковременности варки и по отличному устройству всего прибора, дровъ потребно весьма малое количество. (*К. Г.*)

mykane; grad w wielu mieyscach poprzebijał nawet okienice. (*Gaz. Handl.*)

— W powiecie Dyneburgskim, blizko okręgu żołnierzy rolników, w Gubernii Witebskiey, w majątku obywatela Hrabiego Kazimierza *Platera*, wybudowana jest piwowarnia parowa, w którey na raz przerabia się po cztéry czetwierti zboża (miary dziewięcio czetwierykowey). Z każdych trzech czetwierykow otrzymuje się po 20 wiader bardzo dobrego piwa rozchodowego. Całe warzenie, aż do zlania w beczki, trwa nie więcey nad godzin 12. Dla tak krótko trwającego warzenia i dla dobrego urządzenia całego apparatu, drzewa bardzo mało wychodzi. (*G. H.*)

Варшава, 9-го Сентября.

Чтобы сообщить публикѣ достовѣрное извѣстїе о дѣйствительномъ состоянiи холеры въ здѣшнемъ городѣ, Медицинскiй Совѣтъ обнародовалъ, что эта болѣзнь, появившаяся съ мѣсяца Iюня с. г. въ Варшавѣ, за нѣсколько дней значительно уменьшилась такъ, что въ цѣломъ городѣ на прошедшей недѣлѣ только по 4, 5 и 6 лицъ въ день прибывало больныхъ. Среди же войска стоящаго подъ Варшавою и въ самомъ городѣ, только 12 чел. въ теченiи 10 дней, подверглись этой болѣзни. Въ гошпиталь Евреевъ, уже нѣсколько дней, никто неявился изъ заболѣвшихъ холерою. Одинъ изъ двухъ гошпиталей, временно для заболѣвшихъ холерою отдѣльно въ Варшавѣ устроенныхъ, за нѣсколько недѣль какъ не нужный, закрытъ; во второмъ же гошпиталѣ на Ординацкомъ, въ которомъ 100 кроватей, сегодня находится только 15 больныхъ. Изъ этого показанiя увѣриться можно, что, благодаря Всевышнему, эта болѣзнь въ Варшавѣ приближается уже къ концу. (*G. C.*)

Warszawa, dnia 9 Września.

Aby podać publiczności rzetelną wiadomość o istotnym stanie cholery w mieście tuteyszém, Rada lekarska ogłosiła, że choroba ta, która od miesiąca Czerwca b. r. w Warszawie się okazała, już od kilkunastu dni znacznie się zmnieysza tak, że w całém mieście, zeszłego tygodnia, dziennie po 4, 5 i 6 osób tylko chorowało na nią. W woysku zaś, stojącém pod Warszawą i w samém mieście, 12 tylko przez dni 10 uległo tey chorobie. Do szpitala Starozakonnych od kilku dni nikt nie przybył z cholerycznych. Jeden z dwóch szpitalów, tymczasowie dla cholerycznych, w Warszawie oddzielnie urządzonych, od kilku tygodni, jako nie potrzebny, zamkniętym został; w drugim zaś szpitalu, na Ordynackiém, 100 łóżek mającym, 15 tylko chorych dziś mieści się. Z tego wykazu przekonać się można, że, z łaski Naywyższego, cholera w Warszawie zbliża się już ku końcowi. (*G. C.*)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТIЯ.

Г е р м а н i я.

Франкфуртъ на М., 30-го Августа.

Проживающiй здѣсь Императорско-Россiйскiй Посланникъ при Тюильерiйскомъ Дворѣ, Графъ *Паленъ*, возвращается въ Парижъ; Графъ же *Матушевичъ* отправится въ Лондонъ. И поелику, какъ извѣщаютъ газеты, туда отправленъ тоже изъ Парижа, Генералъ *Руминьи*; потому заключаютъ, что предположено въ Лондонѣ рѣшенiе какого-то важнаго политическаго обстоятельства, вѣроятно касательно Испанiи, не только по политическимъ причинамъ, но и въ отношенiи выгодъ человѣчества. (*G. C.*)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

N i e m c y.

Frankfort nad Menem, 30-go Sierpnia.

Bawiący tu Cesarsko-Rossyyski Poseł przy dworze Tuilleryyskim, Hrabia *Pahlen*, wraca do Paryża; Hrabia zaś *Matuszewic*, pojedzie do Londynu. Gdy właśnie, jak gazety donoszą, wysłany tam został z Paryża Jenerał *Rumigny*, ztąd tu wnioskują, że zamierzone w Londynie rozstrzygnienie jakieyś ważney okoliczności polityczney, zapewne względem Hiszpanii, nie tylko z powodów politycznych, ale i ze względu na uczucia ludzkości. (*G. C.*)

Ф р а н ц i я.

Парижъ, 27 го Августа.

При дворѣ опять стали говорить о намѣренiи возстановить орденъ Св. Людовика. Изъ лицъ, коихъ Король требовалъ совѣта въ этомъ отношенiи, одинъ только Маршалъ *Жераръ*, рѣшительно объявилъ противное мнѣнiе.

29-го Августа.

Courrier français извѣщаетъ, что *Эспартеро*, достигнувшiй уже Сеговiи, поспѣшно отправился съ войскомъ въ Мадритъ, не въ слѣдствiе военныхъ движенiй, но по тайному призванiю тѣхъ, кои надѣялись воспользоваться этимъ перемѣщенiемъ войскъ. Тотчасъ по своемъ прибытiи, еще до представленiя Королевѣ Правительницѣ, онъ имѣлъ свиданiе и объяснился съ Г. *Геррера*, начальникомъ приверженцевъ Королевскаго Устава, который требовалъ немедленнаго распущенiя Кортесовъ и взялся составить новое министерство изъ однихъ своихъ друзей.

30-го Августа.

Въ Бордо намѣревались тамъ пребывающему Герцогу *Деказу*, разыграть такъ названное *шаривари*, подъ предлогомъ, что онъ покровительствуетъ городъ, гдѣ родился, *Либурнъ*, во вредъ городу Бордо. Но полицiя съ помощiю войска предъупредила это.

— Вчера отправили отсюда *Ферранда* родомъ изъ Пiемонта, подозрѣваемаго, какъ извѣстно, въ намѣренiяхъ противу Короля, чрезъ Брестъ въ Сѣверную Америку.

— На дняхъ ожидаютъ сюда возвращенiя Барона *Мортье*, назначеннаго вмѣсто Герцога *Монтебелло* въ Швейцарiю.

— Въ Бордо произошло нѣкотораго рода волненiе, по той причинѣ, что *Mémorial Bordelais*, объявилъ себя въ пользу Г. *Деказа*; возмутители напали на редакцiю помянутаго журнала и разбили въ ней окна. Тоже самое сдѣлали въ жилищѣ Королевскаго Прокурора. Наконецъ должно было употребить военную силу, чтобы прекратить безпорядки (*G. C.*)

1-го Сентября.

30 Августа погребено тѣло умершаго 26 ч. с. м. Барона *Люи*. — Князь *Таллейранъ* совершенно здоровъ и пребываетъ теперь въ своемъ помѣстьи съ давнишнимъ своимъ другомъ и сосѣдомъ Г. *Ройеръ-Колларомъ*.

F r a n c y a.

Paryż, dnia 27 Sierpnia.

U dworu znowu słychać dość mocno o zamiarze przywrócenia Orderu S. Ludwika. Z osób, których rady zasięgał Król w tey rzeczy, sam tylko Marszałek Gérard, oświadczył wyraźnie przeciwne zdanie.

Dnia 29.

Courrier français donosi, że *Espartero*, który zdążał był do Segowii, pośpieszył z woyskiem do Madrytu, nie skutkiem obrótow wojennych, ale na tajemne wezwanie tych, którzy z podobnego poruszenia korzystać mieli nadzieję. Zaraz po przybyciu swojém, pierwiey, nim był u Królowey Rejentki, widział się i rozmawiał z P. *Herrea*, naczelnikiem stronników statutu Królewskiego, który żądał bezzwłócznego rozwiązania Kortezów i ofiarował się utworzyć nowy gabinet z samych przyjaciół swoich.

Dnia 30.

W Bordeaux chciano dla bawiącego tam właśnie Xięcia *Decazes*, dać tak zwaną muzykę kocią, pod pretextem, iż tenże rodzinne swe miasto Libourne, z uszczerbkiem miasta Bordeaux, proteguje. Policya, przy pomocy woyskowey, zapobiegła temu.

— Wczora wysłano ztąd Piemontczyka *Ferrand*, podeyrzanego, jak wiadomo, o zamiary przeciwko Królowi, przez Brest do Ameryki Północney.

— W tych dniach spodziewany z powrótem Baron *Mortier*, przeznaczony na mieysce Xięcia *Montebello* do Szwaycaryi.

— W Bordeaux miało mieysce niejakie wzburzenie, z powodu, że dziennik *Mémorial Bordelais* oświadczył się za Panem *Decazes*: burzyciele napadli na bióro redakcyi wspomnionego dziennika i okna w niém powybijali. Toż samo zrobili w pomieszkaniu Prokuratora Królewskiego. Musiano nareszcie, dla położenia końca rozpuście, użyć siły zbroyney.

Dnia 1-go Września.

Dnia 30 Sierpnia pochowano zwłoki zmarłego w dniu 26 t. m. Barona *Louis*. — Xiąże *Talleyrand* jest zdrów zupełnie i bawi w swey majętności wieyskiey z dawnym swym przyjacielem i sąsiadem Panem *Royer-Collard*.

— Г. *Тьеръ* теперь находится на водахъ Кантеретъ въ департаментѣ Верхнихъ Пиренеевъ.

— *Moniteur* содержитъ во вчерашнемъ своемъ номерѣ слѣдующее: Многія газеты даютъ разумѣть, что Правительство приняло на счетъ Испаніи мѣры, которыя почитаетъ за нужное скрывать. Одна легитимистическая газета дѣлаетъ еще болѣе, излагая содержаніе телеграфической депеши, которая 30 числа пр. м. по полудни въ 2 часа получена въ Парижѣ, и которую Министры утаили. Намъ поручено эти злонамѣренные толки совершенно и опредѣлительно опровергнуть. Когда Правительство получаетъ депеши, тогда оно отъ слова до слова и немедленно оныя сообщаетъ; если оно два дни молчало, то естественною причиною было то, что не было никакихъ извѣстій.

— Сегодня извѣстія изъ Мадрита доходятъ до 26 Августа. За день предъ тѣмъ Кортесы имѣли тайное засѣданіе, въ которомъ временный Военный Министръ, Г. *Санъ-Мигуэль* представилъ подробный отчетъ о военной демонстраціи. Между прочимъ онъ изъяснилъ, что Офицеры, которые отказались подкрѣплять Министерство *Калатравы*, изъявили раскаяніе о своемъ заблужденіи, почему получили прощеніе и останутся при своихъ постахъ.— Министръ Внутрен. Дѣлъ Г. *Бадилло* подалъ въ отставку и его мѣсто занялъ Г. *Алонзо Гонзалесъ*. Корпусъ Карлистовъ, занимавшій нѣсколько времени Сеговію, обезопасивъ свою добычу, наконецъ остановился при Самосіеррѣ. *Буэренсъ* имѣлъ сраженіе съ Карлистами, въ которомъ они одержали побѣду. Подтверждается извѣстіе о возмущеніи въ Валладолидѣ. Во время бунта въ Витторіи Военный Губернаторъ *Гонзалесъ*, начальникъ главнаго штаба *Лопецъ*, Депутаты *Куло* и *Арундіа*, Секретарь депутаціи Альмодена и другіе восемь особъ лишились жизни.

3-го Сентября.

Король занимался вчера по утру въ Ст. Клу болѣе 3-хъ часовъ съ Президентомъ Совѣта. Въ 9 часовъ прибылъ туда же Герцогъ *Немурскій* изъ Компьеня.

— Нѣтъ уже никакого сомнѣнія, что не Герцогъ *Орлеанскій*, но Герцогъ *Немурскій* будетъ участвовать въ походѣ на Константину. Послѣ завтра помянутый Герцогъ отправляется въ Африку. По журналу *des Débats*, главное начальство экспедиціи предоставлено будетъ Генералу *Дамремонъ*.

— Генералъ-Маіоръ Маркграфъ *Кастельбажакъ*, назначенъ главнокомандующимъ Генераломъ въ Мозельскомъ департаментѣ. Главная квартира въ Мецъ.

— Министръ Народнаго Просвѣщенія Г. *Сальванди* въ сопровожденіи Г. *Кузена* и Президентъ Совѣта, Графъ *Моле*, отправились въ лагерь при Компьенѣ— первый третьяго дня, второй вчера.

— Въ Бордо, въ слѣдствіе безпорядковъ, происходившихъ нѣсколько дней, на открытой улицѣ прибита была прокламація къ гражданамъ, данная въ ратушѣ и подписанная Меромъ И. *Брунномъ*, въ которой дѣлается воззваніе къ гражданамъ, чтобы не слѣдовали примѣру развратныхъ людей и сохранили бы всегдашній *свой девизъ*: общественное спокойство! уваженіе законовъ!

— Такъ какъ послѣднія газеты изъ Бордо не сообщаютъ никакихъ новостей изъ этого города, то отсюда должно заключать, что спокойствіе тамъ совершенно возстановлено.

— Холера въ Марселѣ все болѣе увеличивается. 29 ч. умерло тамъ 54 чел.

— Вчера полученная здѣсь телеграфическая депеша изъ Байонны содержитъ слѣдующее: Послѣ революціоннаго движенія 26 ч. Пампелунская юнта объявила Наварру независимою; она будетъ вести даже войну. По приказанію юнты Полковникъ *Пена* соединилъ въ своей особѣ военную и гражданскую власть. Карлисты появившіеся во время сего переворота на высотахъ, окружающихъ Пампелуну, были прогнаны. Остатки иностраннаго легіона находятся въ Валальбѣ.

— Касательно независимости Наварры, о которой сказано въ предъидущей депешѣ, въ *Phare de Bayonne* отъ 31-го ч. сказано: Полковникъ *Пена* остался главнокомандующимъ и егери *Изабеллы II* собственною властію росписали 20,000 піастровъ контрибуціи, которую должно было взять съ жителей, почитаемыхъ Карлистами. Между податными находятся четыре Француза, живущіе въ Пампелонѣ. Въ слѣдующую ночь послѣ возмущенія, бунтовщики снова произвели убійства, и когда на другой день Карлистскій баталіонъ показался на близъ лежащихъ высотахъ, опасеніе возрасло еще болѣе; между тѣмъ егери прогнали непріятеля, который вѣроятно хотѣлъ воспользоваться безпорядками въ городѣ. Въ тоже время другіе корпуса гарнизона, которые во время безпорядковъ оставались въ бездѣйствіи, призваны въ

— Pan *Thiers* bawi obecnie u wód Cantereis, w departamencie Pireneow Wyższych.

— *Monitor* we wczorayszym swoim numerze zawiera, co następuje: „Wiele gazet uwiadamia, że Rząd nasz przedsięwziął względem Hiszpanii środki, o których uważa rzeczą potrzebną zamilczeć. Jedna z gazet legitymistowskich czyni jeszcze w tey mierze więcey, przytaczając brzmienie depeszy telegraficzney, którą dnia 30 z. m. o godzinie 2 z południa otrzymano w Paryżu, a którą Ministrowie zataili. Otrzymaliśmy polecenie, fałszywe te pogłoski zupełnie i stanowczo zbić: jeżeli bowiem Rząd otrzymuje depesze, tedy niezwłócznie je co do słowa udziela, a jeżeli przez dwa dni zachowywał milczenie, tedy rzeczywistą przyczyną było to, że nie otrzymano żadnych wiadomości.

— Dzisia wiadomości z Madrytu dochodzą do 26-go Sierpnia. Dniem pierwiey było tayne posiedzenie Kortezow, na którém czasowy Minister woyny P. *San-Miguel* zdał obszerne wyjaśnienie względem wojennych demonstracyy. Między innemi oświadczył, iż oficerowie, którzy się spiknęli na obalenie Ministeryum P. *Calatravy*, okazali żal szczery za swe błędy, co było powodem, że otrzymali przebaczenie i na swych zostaną mieyscach.— Minister spraw wewnętrznych P. *Badillo* podał się do dymissyi, a jego mieysce zajął P. *Alonzo Gonzales*. Korpus Karolistowski, który przez czas niejaki zaymował Segowią, zabezpieczywszy swą zdobycz, zatrzymał się nakoniec pod Samosierra. *Buerens* stoczył bitwę z Karolistami, w którey ci ostatni otrzymali zwycięztwo. Wiadomość o rozruchach w Valladolid potwierdza się. Podczas buntu w Vittorii Wojenny Gubernator *Gonzalez*, naczelnik głównego sztabu *Lopez*, Deputowani *Culo* i *Arundia*, Sekretarz deputacyi *Almodena* i innych ośm osób utracili życie.

Dnia 3.

Król więcey trzech godzin pracował wczora z rana w St-Cloud z Prezesem Rady. O godzinie 9 przybył tamże Xiążę *Nemours*, zpod Compiègne.

Nie ulega już wątpliwości, że, nie Xiążę *Orléans*, ale Xiążę *Némours*, będzie należał do wyprawy przeciw Konstantynie. Pojutrze wyjeżdża rzeczony Xiążę do Afryki. Podług *Journal des Débats*, dowództwo wyprawy pozostanie przy Jenerale *Damrémont*.

— Jenerał-Major Margrabia *Castelbajac*, mianowany został Jenerałem, dowodzącym w departamencie Mozelli. Główna kwatera w Metz. (*G. C.*)

— Minister Narodowego Oświecenia P. *Salvandy* w towarzystwie P. *Cousin* i Prezes Rady Hrabia *Molé* udali się do obozu pod Compiègne—pierwszy zawczora, drugi wczora.

— W Bordeaux, skutkiem rozruchow, przez kilka dni trwających, przybita było na ulicy proklamacya do mieszkańcow, dana w Ratuszu i podpisana przez Majora *Brun*, w którey znayduje się wezwanie do mieszkańców, ażeby nie szli za przykładem ludzi burzliwych i gdyby zawsze zachowywali swe *hasło*: Spokoyność Publiczna! powaga praw!.

— Ponieważ ostatnie gazety z Bordeaux nie udzielają żadnych nowych wiadomości z tego miasta, przeto wypada wnosić, że pokóy zupełnie tam jest przywrócony.

— Cholera w Marsylii coraz się powiększa. Dnia 29 umarło tam 54 osób.

— Otrzymane tu wczora depesze telegraficzne z *Bajonny* zawierają co następuje: Po rewolucyynych poruszeniach dnia 26 Junta Pampelуńska ogłosiła Nawarrę za niepodległą; będzie ona nawet prowadziła woynę. Na rozkaz Junty Półkownik *Pena* połączył w swey osobie władze woyskową i cywilną. Podczas tey katastrofy Karoliści ukazujący się na górach, Pampelunę otaczających, zostali odparci. Szczątki legii cudzoziemskiey znaydują się w Villalba.

— Względem niezawisłości Nawarry, o którey w poprzedzającey depeszy doniesiono, w *Phare de Boyonne* pod dniem 31 czytamy: Półkownik *Pena* został Głównodowodzącym, a strzelcy *Izabelli II*, własną mocą, rozłożyli 20,000 piastrów kontrybucyi, którą należało wybrać z mieszkańców, Karolistom przychylnych, między któremi znayduje się czterech Francuzów, w Pampelonie zamieszkałych. Następney nocy po rozruchach, powstańcy znowu popełnili zabóystwa, i kiedy nazajutrz ukazał się batalion Karolistów na pobliskich górach, obawa stała się jeszcze większą; tymczasem strzelcy odparli nieprzyjaciela, który zapewne chciał korzystać z rozruchów w mieście. W tymże czasie inne oddziały załogi, które podczas rozruchow były nieczynnemi, zostały wezwane do twierdzy, jako do swych stanowisk, a Jenerał *Iriarte*, Vice-Król *Na-*

крѣпость и на свои посты, а Генералъ *Иріартъ*, Вице-Король Наварры съ собственнымъ войскомъ прибылъ изъ Пуэнте-ла-Рейна, чтобы независимыхъ снова привести въ подданство Королевы. Онъ вступилъ съ Полковникомъ *Пенoю* въ переговоры; послѣдній, сначала объявилъ съ гордостію, что Наварра независима и не признаетъ Правленія Королевы, потомъ понизилъ тонъ замѣтивъ, что окружающіе его не показываютъ уже прежней рѣшительности. Думаютъ, что теперь уже водворенъ порядокъ и все пошло по прежнему. Но воспоминаніе о злодѣяніяхъ возмутителей не скоро изгладится.

— По письмамъ съ Испанской границы, въ Витторіи учреждено общество благоденствія и начальство въ семъ городѣ передано извѣстному *Алабріи*. Извѣстіе о вступленіи Карлистскаго корпуса въ Витторію, кажется не подтверждается. (*A.P.S.Z.*)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ, 2-го Сентября.

Ея Величество Королева вчера съ своимъ дядею, Королемъ Бельгійскимъ, прогуливалась верхомъ изъ замка Виндзора и ихъ сопровождали Королева Бельгійская и Герцогиня *Кентская* въ экипажахъ.

— Торійскій *Halifax Guardian* говоритъ, что Министромъ не удалось отлучить отъ Королевы подругу ея *Леди Дженкинсонъ*, потому, что она вмѣстѣ есть консервативная дочь консервативнаго Пера, и Катерина *Дженкинсонъ* въ одномъ экипажѣ съ Королевою отправилась въ Виндзоръ.

— Вчера въ гасовомъ заведеніи, находящемся при Вакcальскомъ мостѣ отъ воспламененія гаса произошелъ пожаръ, и менѣе, нежели въ часъ, сгорѣло двухъэтажное зданіе. Многіе отъ воспламененія ранены тяжело и нѣкоторые даже опасно. (*A.P.S.Z.*)

Испанія.

Мадритъ, 26-го Августа.

Придворная газета обнародовала назначеніе Г. *Гонзалеца*, Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ.

Сарагосса, 27-го Августа.

Генералъ *Буэренсъ* былъ принужденъ вступить въ сраженіе съ непріятелемъ, которое обратилось во вредъ Христиносовъ. Уже за нѣсколько дней обнаруживалось въ войскѣ явное волненіе; офицеры и солдаты объявляли свое неудовольствіе, на Генерала. Послѣдній, собравъ весь главной штабъ, говорилъ слѣдующимъ образомъ: „Вы жалуетесь на бездѣйствіе, въ которомъ васъ оставляю и приписываете это моему личному образу мыслей, что исключительно зависитъ отъ стеченія различныхъ обстоятельствъ. Считая за нужное убѣдить васъ, что не руководствуютъ мною ни малодушіе, ни опасеніе смерти, я долженъ увѣдомить васъ о повелѣніяхъ Правительства. Мнѣ поручено не вступать ни въ какое сраженіе и сколько возможно избѣгать встрѣчи съ непріятелемъ. Мы имѣемъ только 7,000 человѣкъ и 400 всадниковъ, когда между тѣмъ силы непріятеля простираются до 22 баталіоновъ и 1,200 кавалеріи. Теперь рѣшайте, что намъ дѣлать было, я готовъ вести васъ противъ непріятеля." Отвѣтомъ на этотъ вопросъ, единогласное восклицаніе: Впередъ! Пальба продолжалась четыре часа; сражались съ обѣихъ сторонъ съ ожесточеніемъ. Христиносы должны были отступить съ поля сраженія. Неизвѣстно число падшихъ; самъ *Буэренсъ* раненъ.— *Ораа* стоитъ еще въ Дарока, а его кавалерія подходитъ уже къ Релясконѣ. Вчера будто слышенъ былъ громъ пушекъ въ окрестностяхъ Дарока и пальба баталіоновъ, построенныхъ въ каре.

28 го Августа.

Потеря, претерпѣнная 26 ч. войскомъ Генерала *Буэренса*, простирается до 3,000 ч. ранеными, убитыми и взятыми въ плѣнъ. Карлисты претерпѣли также значительный уронъ, хотя въ отношеніи числа, сила ихъ была слишкомъ превосходнѣе. Слышно, что Генералъ *Квилецъ* умеръ отъ нанесенныхъ ему ранъ; *Буэренсъ* легко раненъ въ грудь. Изъ рапорта посланнаго Генеральному Капитану Аррагоніи видно, что его корпусъ вовсе почти разсѣянъ. Многіе изъ его солдатъ обратились по дорогѣ въ Дарока; онъ для прикрытія ихъ отступленія, отправилъ отрядъ кавалеріи.— Кажется, что Карлисты теперь сдѣлались обладателями всего праваго берега рѣки Эбро. (*G. C.*)

Португалія.

Лиссабонъ, 21-го Августа.

Обще народное дѣло принимаетъ оборотъ въ пользу правительственнаго устава *Донъ Педра*. Герцогъ *Терцейра* оставилъ столицу за нѣсколько дней предъ симъ, въ намѣреніи соединиться съ Генераломъ *Салданга*. Съ нимъ вмѣстѣ отправились около 500, большею частію знаменитыхъ лицъ, между коими нахо-

warry z woyskiem przybył z Puenta la Reyna, ażeby niepodległych zwrócić znowu do uległości Królowey. Wszedł on z Półkownikiem *Peni* w układy: ten ostatni naprzód z dumą oświadczył, że Nawarra jest niepodległą, i że nie uznaje Rządu Królowey, potém nieco zwolnił dostrzegłszy, że otaczający go stracili już uprzednią energiją. Sądzą, że już porządek został przywrócony i wszystko jest podawnemu; ale pamięć o zbrodniach burzycieli pokoju nie prędko się zatrze.

— Podług listów od granic Hiszpańskich, w Vittorii zawiązało się *Towarzystwo Szczęśliwości*, i zwierzchność w tém mieście poruczono znanemu *Allebaria*. Wiadomość o wkroczeniu korpusu Karolistów do Walencyi nie potwierdza się. (*A.P.S.Z.*)

Brytania Wielka i Irlandya.

Londyn, dnia 2-go Września.

Wczora N. Królowa ze swym wujem, Królem Belgów, używała przejażdżki konney z Zamku Windsor; towarzyszyli im w pojazdach Królowa Belgów i Xiężna *Kent*.

— Gazeta Toryssowska *Halifax Guardian* powiada, że Ministrom nie udało się oddzielić od Królowey jey przyjaciółkę Lady *Jenkinson*, dla tego, iż ta jest córką Konserwatysty, Para Konserwatystów. Katarzyna *Jenkinson* w jednym pojeździe z Królową pojechała do Windsor.

— Wczora w fabryce gazu, znaydującey się przy moście Vauxhalskim, od zapalenia się gazu, zdarzył się pożar, który króciey niżeli w godzinę spalił gmach dwópiątrowy: wielu przy tém zdarzeniu zostało ranionych, a niektórzy nawet niebezpiecznie. (*A.P.S.Z.*)

Hiszpania.

Madryt, dnia 26 Sierpnia.

Gazeta dworska ogłosiła mianowanie Pana *Gonzalez*, Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Saragossa, 27 Sierpnia.

Jenerał *Buerens* był zmuszony stoczyć bitwę z nieprzyjacielem, która nie wypadła na korzyść Krystynistów. Już od kilku dni objawiło się w woysku widoczne wrzenie; oficerowie i żołnierze wynurzali głośno swe nieukontentowanie z postępowania Jenerała. Ten, zgromadziwszy cały sztab główny u siebie, w ten sposób przemówił: „Narzekacie na nieczynność, w którey was zostawiam i przypisujecie memu osobistemu sposobowi myślenia to, co jest wyłącznie skutkiem rozmaitych okoliczności. Ponieważ czuję potrzebę przekonać was, że nie kieruje mną, ani tchórzostwo, ani obawa śmierci, muszę więc zawiadomić was o rozkazach Rządu. Polecono mi nie staczać żadney bitwy i, ile możności, unikać zeyścia się z nieprzyjacielem. Mamy tylko 7 000 ludzi i 400 koni, kiedy tymczasem siły nieprzyjacielskie wynoszą 22 batalionów i 1200 konnicy. Rozstrzygaycie teraz, jak postąpić należy; jestem gotów prowadzić was na nieprzyjaciela." Całą odpowiedzią na to pytanie, był jednomyślny okrzyk: Na przód! Trwałogień przez cztery godziny; walczono obustronnie z naygwałtownieyszém rozjątrzeniem. Krystyniści musieli się cofnąć z pobojowiska. Liczba poległych niewiadoma jeszcze; sam *Buerens* jest raniony.— *Oraa* stoi ciągle jeszcze w Daroca, a jazda jego posuwa się aż pod Relascon. Wczora miano styszeć w okolicy Daroca mocne z armat strzelanie i ogień batalionów uszykowanych w kare.

Dnia 28.

Klęska, zadana dnia 26 woysku Jenerała *Buerens*, wynosi 3000 ludzi w ranionych, zabitych i jeńcach. Karoliści ponieśli także bardzo znaczną stratę, chociaż co do liczby, była znacznie przemagającą ich siła. Słychać, że Jenerał *Quilez* miał umrzeć z ran odniesiosionych; *Buerens* jest lekko raniony w piersi. Z raportu, który przesłał Jeneralnemu Kapitanowi Arragonii, pokazuje się, że korpus jego jest prawie do szczętu rozpierzchnięty. Wielu z jego żołnierzy udało się drogą ku Daroca; dla zasłonienia ich odwrotu, wysłał oddział jazdy.— Zdaje się, że Karoliści są teraz panami całego brzegu prawego rzeki Ebro. (*G. C.*)

Portugalia.

Lisbona, d. 21 Sierpnia.

Sprawa kraju naszego rozwija się na korzyść ustawy *Don Pedra*. Xiąże *Terceiry* opuścił stolicę przed kilkoma dniami dla połączenia się z Jenerałem *Saldanha*. Udało się z nim przeszło 500, po większey części znakomitych osób, między któremi Jenerałowie *Sera de Pilar*, *Monte Pedral*, *Cazal*, *Loureiro* były

дятся Генералы *Сера де Пиларъ*, *Монтепедралъ*, *Казалъ*, *Лурецио* бывшій военный Министръ *Магалгаэсъ* и многіе другіе. Онъ взялъ съ Королевской конюшни въ Бирлемъ 40 лошадей, безъ сомнѣнія съ дозволенія Герцога *Фердинанда* и отправился въ главную квартиру Генерала *Салданга*, явно объявляя себя приверженцемъ устава *Донъ Педра*. Прежде чѣмъ оставилъ онъ столицу, былъ у Королевы, съ которою равно какъ и съ ея супругомъ имѣлъ продолжительное совѣщаніе при запертыхъ дверяхъ, что заставляетъ заключать, что и Королева извѣщена о планахъ бунтовщиковъ. — Новые Министры отказались также отъ своихъ достоинствъ. — 18 числа *Салданга* и *Терцеира* предводительствуя довольно значительною силою находились въ Ріо-Морѣ, готовясь напасть на городъ. До сихъ поръ всѣ движенія Генерала *Салданга* были успѣшны. Въ Коимбрѣ, куда, какъ извѣстно, вторгнулся онъ съ 760 чел. пѣхоты и 530 кавалеріи, былъ принятъ съ живѣйшимъ восторгомъ, нетолько тамошнимъ начальствомъ но и національною гвардіею; собравъ значительную контрибуцію, двинулся онъ далѣе въ Помбаль, гдѣ его отдѣленіе значительно умножилось нѣсколькими баталіонами подвижной гвардіи и присоединившимися волонтерами. Національная гвардія изъ Леирія и Алкобаса также къ нему присоединилась, что увѣрило его по прибытіи въ *Ріо-Моръ* въ возможности, ожидать несомнѣнной побѣды, потому, что выступившій противъ него баронъ *де Бомфимъ*, не имѣлъ болѣе 500 человѣкъ пѣхоты, 150 конниковъ и 5 полевыхъ пушекъ, когда въ войскѣ *Салданга* считалось уже 1,300 пѣхоты, и 670 конницы, не считая значительнаго числа волонтеровъ, еще невооруженныхъ. Сверхъ того *Салданга* имѣлъ еще значительныя денежныя подкрѣпленія, полученныя изъ за границы, а наконецъ во время своего похода онъ припасалъ, все что только предосторожность имѣть дозволяетъ. — Отбытіе изъ столицы Герцога *Терцеиры*, произвело чрезвычайно сильное впечатлѣніе. Обстоятельства, сопровождающія его отбытіе, заставляютъ нѣкоторымъ, образомъ догадываться, что Герцогъ *Фердинандъ* не чуждъ этимъ движеніямъ. Министры, признавая несообразнымъ представляться въ таковомъ затруднительномъ положеніи дѣлъ самой Королевѣ, особливо по причинѣ ея беременности, всѣ обратились къ Герцогу *Фердинанду* съ прошеніемъ отставить ихъ отъ должности и доложить объ этомъ Королевѣ. Кортесы, также обращая вниманіе на столь важныя обстоятельства, собрались вчера для чрезвычайнаго засѣданія, чтобы опредѣлить на счетъ изданія приличной къ націи прокламаціи. Между тѣмъ правительство пользуясь данною ему недавно Кортесами властью, подчинило Виконту *де Регуэнго*, начальнику первой дивизіи войска, національную гвардію и городскую столицу и ея окрестности, или другими словами говоря, включило ее въ число линейныхъ войскъ. — Военный бригъ *Тайо*, приплылъ такъ близко, что теперь стоитъ противъ оконъ дворца Нецессидадесъ, въ которомъ живетъ Королева, и это такъ кажется для двоякой цѣли, чтобы воспретить Королевѣ перейти на корабль и недозволить съ этой стороны приблизится непріятелю. — Сухопутное сообщеніе съ городомъ Опорто прервано. Посредствомъ парохода *Терцеира*, возвратившагося изъ Опорто и обратно привезшаго войско туда посланное, какъ ненужное въ Опорто, получены письма изъ этогоже города, заключающія извѣстіе, что Опорто нетолько достаточно укрѣплено, но что все онаго народонаселеніе благопріятствуетъ существующему порядку вещей. Такъ по крайней мѣрѣ утверждаютъ Министерскіе журналы, что однакожъ опровергается обстоятельствомъ, что богатѣйшіе жители Опорто, пожертвовали сумму 87 контосъ (20,000 ф. стер), которую нослали Генералу *Салданга* на содержаніе находящагося при немъ войска.— Въ Лиссабонѣ нѣтъ дня ни ночи, чтобы не было побѣговъ. 10 Августа отрядъ изъ 150 человѣкъ оставилъ монастырь де Граса, гдѣ былъ поставленъ гарнизономъ, обратившись къ Герцогу *Терцеира* и ежели можно вѣрить слухамъ, то нѣсколько также баталіоновъ національной гвардіи, намѣрены послѣдовать этому примѣру. Въ прошедшій Четвергъ посланы отряды конницы и артиллеріи въ Вилла Франка, Вилладесъ, Вилла Нова до Раинга, Сантаремъ и т. д. это послѣднее мѣсто положено, сколько возможно, сильнѣе укрѣпить, такъ, что не смогря на выгодное его положеніе, предположено загородить улицы баррикадами. Кажется, что Правительство полагаетъ всю важность въ этомъ способѣ вести войну. Посланы приказы ко всѣмъ отрядамъ войскъ, расположенныхъ близъ Лиссабона, равно и ко всѣмъ гражданскимъ начальствамъ, чтобы по мѣрѣ приближенія Генерала *Салданга*, удалялись въ столицу. (*G. C.*)

Minister woyny, *Magalhaes* i wielu innych. Zabrał on ze stayni Królewskiey w Belem, 40 koni, bezwątpienia za przyzwoleniem Xięcia *Ferdynanda*, i udał się do główney kwatery Jenerała *Saldanha*, oświadczając się głośno za ustawą *Don Pedra*. Pierwiey, nim opuścił stolicę, był u Królowey, z którą, i jey małżonkiem, miał długą rozmowę przy drzwiach zamkniętych, co upoważnia do wniosku, że i Królowa ma wiadomość o planach powstańców.— Nowi Ministrowie zrzekli się także swoich urzędów.— Dnia 18 byli *Saldanha* i *Terceira* na czele dosyć znaczney siły w Rio-Mor, gotując się do uderzenia na miasto. Aż dotąd, wszystkie poruszenia Jener. *Saldanha*, były korzystne. W Koimbrze, gdzie, jak wiadomo, wkroczył na czele 760 piechoty i 530 jazdy, był z jak naywiększym przyjęty zapałem, nietylko przez władze, ale i przez gwardyą narodową. Wybrawszy znaczną kontrybucyą, wyruszył daley do Pombal, gdzie jego dywizya wzmogła się znacznie przez kilka batalionów gwardyi ruchomey i dużo ochotników. Gwardya narodowa z Leira i Alcobaça, połączyła się z nim także, co postawiło go w możności za przybyciem do Rio-Mor, oczekiwać tam z pewnością zwycięztwa, za wystąpieniem przeciwko niemu Barona *de Bombfim*, który niemiał więcey nad 500 piechoty, 150 konnicy i 5 armat polowych, kiedy *Saldanha* liczył już 1300 piechoty i 670 jazdy, wyłącznie znaczney liczby ochotników jeszcze nie uzbrojonych. Nadto, miał *Saldanha* znaczne zasiłki pieniężne, zza granicy otrzymane, a nareszcie w całym pochodzie swoim zaopatrywał się we wszystko, co tylko przezorność mieć po sobie nakazywała.— Oddalenie się ze stolicy Xęcia *Terceiry*, sprawiło nadzwyczaynie mocne wrażenie. Okoliczności, towarzyszące jego odjazdowi, zrządziły podeyrzenie, że Xiąże *Ferdynand* nie jest obcy tym poruszeniom. Ministrowie, uznając za niestosowność przedstawiać się w tak drażliwém położeniu rzeczy samey Królowey, a to ze względu na jey ciążę, daleko już posuniętą, udali się wszyscy do Xięcia *Ferdynanda* z żądaniem dymissyy swoich i z prośbą, aby on przedstawił to Królowey. Kortezy z uwagi na równie ważne okoliczności, zebrali się dnia wczorayszego na posiedzenie nadzwyczayne, ażeby uradzić wydanie stosowney do narodu odezwy. Tymczasem Rząd, korzystając z danego mu niedawno przez Kortezy upoważnienia, poddał pod rozkazy Vice-Hrabiego *de Reguengo*, dowódzcy pierwszey dywizyi woyskowey, gwardyą narodową i municypalną stolicy i jey obwodu, to jest: *mówiąc wyraźniey*, wcielił je do liniowego woyska.— Bryg wojenny *Tajo*, podpłynął tak blizko, że stoi teraz niedaleko mostu Alcantara wprost okien pałacu Necessidades, w którym właśnie przemieszkiwa Królowa, a to w tym, jak się zdaje, podwóynym celu, żeby wstrzymać królową od udania się na okręt, nieprzyjacielowi zaś w tey stronie przystępu zabronić.— Związek lądowy z miastem Oporto jest przerwany.—Przez statek parowy *Terceira*, który powrócił właśnie z Oporto i przywiózł napowrót woysko tam posłane, jako niepotrzebne w Oporto, otrzymano listy z tegoż miasta, obejmujące wiadomość, że Oporto jest nietylko dostatecznie obwarowane, ale cała jego ludność sprzyja teraźnieyszemu porządkowi rzeczy. Tak przynaymniey zapewniają dzienniki Ministeryalne, co przecież zostaje w zupełney sprzeczności z tą okolicznością, że majętnieysi mieszkańcy w Oporto, złożyli summę 87 contos (20,000 funt. szterl.), którą Jenerałowi *Saldanha* na utrzymanie zgromadzonego przy nim woyska, przesłali.— W Lisbonie nie masz dnia ani nocy, żeby znaczne zbiegostwo nie miało mieysca. Dnia 19 opuścił oddział, ze 150 ludzi złożony, klasztor da Graca, gdzie był na załodze postawiony, udając się do Xięcia *Terceiry*, a jeżeli obiegającym pogłoskom można dać wiarę, jest także kilka batalionów gwardyi narodowey, które chcą pójść za tym przykładem. Zeszłego czwartku posłano oddziały jazdy i artyllery i do Villa-Franca, Vallades, Villanova do Rainha, Santarem i t. d. To ostatnie mieysce postanowiono, jak naymocniey obwarować, tak dalece, iż bez względu na korzystne jego położenie, barykady na ulicach pozakładać zarządzono. Rząd zdaje się na tym rodzaju prowadzenia woyny, wielką wartość zakładać. Posłano rozkazy do wszystkich oddziałów woyska, w blizkości Lisbony rozłożonego, podobnież i do władz cywilnych, ażeby, za zbliżeniem się Jenerała *Saldanhy*, uchodzono z mieysca do stolicy. (*G. C.*)

ВИДНА. Типограф. А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Сентября 10 д. 1837 г.— Цензоръ Стат. Совѣт. Кав. *Левъ Боровскій*